

PAPER DETAILS

TITLE: KÜLTÜREL BİR OLGU OLARAK OSMANIYE'DE SURIYE'DEN GÖÇ EDENLERLE
EVLİLİKLER

AUTHORS: Ali DOGANER

PAGES: 24-38

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1461175>

KÜLTÜREL BİR OLGU OLARAK OSMANİYE'DE SURİYE'DEN GÖÇ EDENLERLE EVLİLİKLER

A CULTURAL CASE MARRIAGES WITH SYRIAN MIGRANTS IN OSMANIYE

Ali DOĞANER*

ÖZ: Suriye ile Türkiye arasında, tarihi çok eskilere giden ve günümüze gelinceye kadar canlılığını koruyan kültürel ilişkiler vardır. Buna bağlı olarak iki toplum arasında kurulan evlilikleri de bu kültürel ilişkilerle birlikte başlatmak mümkündür. Mart 2011'de yaşanan Suriye olaylarından sonra Türkiye'ye çok sayıda Suriyeli göçmek zorunda kalmış, buna paralel olarak Suriyelilerle evlenmeler artmıştır. Türkiye'nin hemen her bölgesine dağılan ve genel olarak Suriyeli olarak adlandırılan bu sığınmacıların yoğun olarak yaşadığı yerlerden birisi de Osmaniye ili olmuştur. Merkeze bağlı Cevdetiye kasabasında Suriyelilerin yaşadığı geçici barınma merkezi bulunmaktadır. Bunun dışında başta şehir merkezinde olmak üzere Osmaniye'nin diğer ilçe, kasaba ve köylerinde ev kiralarak hayatlarını sürdüren Suriyeli aileler vardır. Osmaniye halkı Suriye'den gelen insanları dışlamamış, onlara iş temininde ve barınma konusunda yardımcı olmuştur. Bu bağlamda oluşan sosyo-kültürel yakınlaşma, evlilikleri de eskiye oranla oldukça artırmıştır. Suriyelilerle evlilikler büyük çoğunlukla kız alma yönünde olmuş, kız verme yönünde evliliklere çok az rastlanmıştır. Aynı din ve mezhebe mensup olmaları, gelen Suriyelilerin çoğunlukla Türkmen olup Türkçe konuşabilmeleri, ailelerin göç öncesinde de birbirlerini tanımaları evlilikleri kolaylaştırıp yaygınlaştırmıştır. Çalışmada, konuyla ilgili literatür taranmış, Osmaniye halkı ve Suriyeli sığınmacılardan gözlem ve görüşme teknikleriyle bilgiler toplanmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde nitel araştırma yöntemi takip edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Osmaniye, Suriyeli sığınmacılar, evlilik, çok eşlilik.

ABSTRACT: There are cultural relations between Syria and Turkey that go back very far and remain alive until today. Accordingly, it is possible to initiate marriages between these two societies together with these cultural relations. After the events of Syria in March 2011, a large number of Syrians were forced to emigrate to Turkey and, in parallel, marriages with Syrians increased. Osmaniye is one of the places where these refugees, who have been dispersed to almost every region of Turkey and are generally referred to as Syrians, live extensively. In the Cevdetiye town in the center, there is a temporary shelter center for Syrians. Apart from this, there are Syrian families who continue their lives by renting houses in other districts, towns and villages, mainly in the city centre. The people of Osmaniye did not exclude people from Syria, but helped them in providing jobs and housing. The socio-cultural rapprochement in this context has increased marriages considerably compared to the past. Marriages with Syrians were mostly in the direction of getting girls, marriages in the direction of giving girls were very rare. Belonging to the same religion and sect, the fact that the Syrians who came were mostly Turkmen and could speak Turkish, and the fact that the families knew each other before the migration made

* Dr. Öğretim Üyesi – Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü / Osmaniye - adoganer80@hotmail.com (Orcid ID: 0000-0003-4600-8350)

This article was checked by Turnitin.

marriages easier and more common. In the study, the relevant literature was reviewed and the data was collected from the people of Osmaniye and the Syrian refugees using observation and interview techniques. Qualitative research method was followed in the evaluation of the data.

Keywords: Migration, Osmaniye, Syrian refugees, marriage, polygamy.

Giriş

Türklerin Suriye bölgesiyle ilişkileri Anadolu'yu yurt edinmeden önce başlamıştır. Türkler; Selçuklu, Memlûklü ve Osmanlı Devleti döneminde Suriye topraklarında ve Anadolu'da hâkimiyet alanlarını yıldan yıla genişletmeyi başaramıştır. 1918 yılından itibaren önce İngilizlerin, ardından Fransızların müdahaleleriyle bölgedeki istikrar bozulmuştur. Bu olumsuz durumdan etkilenen Türk nüfusu; devletler arasında çizilen sınırlarla birlikte bölünmüş, birbirinden koparılmıştır. Mart 2011 tarihinden sonra Suriye bölgesi daha da karışmış, burada yaşayan insanlar yerlerini terk etmek zorunda bırakılmıştır. Genel çerçevesi bu şekilde çizildikten sonra, çeşitli yazılı kaynaklardan faydalanılarak tarihi bilgileri kronolojik bir sırayla detaylandırmak, günümüzü anlamakta ve asıl konumuz olan Suriyelilerle evlilikleri daha doğru değerlendirebilmekte yardımcı olacaktır.

Selçuklulardan önce Suriye bölgesinde Araplarla Türkler arasında münasebetler başlamış ve Türkler bölgede etkili olmuşlardır (Umar, 2002: 594). 23 Mayıs 1040'taki Selçukluların Dandanakan zaferinden sonra Oğuz ili, diğer adıyla Türkmen ili, yurt tutmak üzere Ön Asya'ya geçerken, birçok Türkmen boy ve oymakları, 1063 yılından itibaren Suriye'ye girerek kendi hayat şartlarına uyabilecek bölgeleri vatan edinmişlerdir. Suriye'deki ilk Türkmen yerleşmesinin Halep ve Lazkiye şehirleri ile bunların kuzeyindeki bölgede olduğu anlaşılmaktadır (Kafalı, 1973a: 32).

Anadolu Selçuklu Sultanı Kutalmışoğlu Süleyman (1077-1086) Çukurova, Maraş, Gaziantep, Antakya bölgeleri ile birlikte Halep-Lazkiye hattının kuzeyinde kalan bölgeleri Ermeni ve Bizanslılardan almıştır (Kafalı, 1973a: 32). Böylece Osmaniye ve çevresi 11. yüzyıldan başlayarak Türk yurdu hâline gelmiştir.

Bölgede sadece Anadolu Selçuklularının değil; Mısır, Suriye ve Hicaz bölgesinde hüküm süren Memlûklerin de hâkimiyet kurduğu görülmektedir. Memlûk sultanı Baybars (1260-1277) zamanında 40 bin çadırılık büyük bir Türkmen topluluğu Halep bölgesine gelerek yerleşmiştir. Bunların kışlağı Kuzey Suriye, yaylakları ise Maraş, Uzun Yayla ve Sivas'a kadar uzanmaktaydı. Böylelikle 13. yüzyılın ikinci yarısında özellikle Suriye'nin kuzeyi Türkmen yurdu hâline gelmiştir (Kafalı, 1973a: 33).

Bölgede hâkimiyet kuran bir başka Türk devleti de Osmanlılar olmuştur. Yavuz Sultan Selim'in Memlûklü ordusunu Mercidabık'ta 24 Ağustos 1516 tarihinde yenmesi ile birlikte Suriye, Osmanlı egemenliğine

girmiştir (Eravcı, 2018: 6). Umar'ın tespitlerine göre "Osmanlıların Suriye'yi fethiyle birlikte Türkmenlerin Suriye'ye yerleşmeleri daha kolay olmuştur." (2002: 595).

Osmanlı Devleti, önce İngilizlerin ardından Fransızların müdahalesiyle bölgedeki hâkimiyetini kaybetmiştir. Ekim 1918'de Emir Faysal'a bağlı silahlı güçlerin İngiliz birlikleri ile Şam'a girişi, Suriye'de Osmanlı hâkimiyetinin sona erdiğini göstermektedir (Atlıoğlu, 2018: 45). Yaklaşık dört asır Osmanlı hâkimiyetinde kalan Suriye ve Lübnan, 1919 yılında yapılan Suriye Antlaşması ile Hatay'ın da içinde bulunduğu güney bölgesini kapsayacak şekilde Fransızlara bırakılmıştır (Bilgin, 2018: 162). Suriye; 1918-1920 yılları arasında Emir Faysal'ın, 1920'den tam bağımsızlığını sağladığı 1946 yılına kadar da (26 yıl) Fransız manda yönetimi altında kalmıştır (Atlıoğlu, 2018: 46). 20 Ekim 1921'de Fransızlarla imzalanan Ankara Antlaşması ile güney sınırimız çizilirken sınırın güneyinde yarım milyonun üzerinde Türk nüfusu kalmıştır (Kafalı, 1973b: 29). 1935 yılı sonunda Bayır-Bucak'ta Fellah Savaşı adıyla bilinen savaşta Türkmenler baskıya uğramışlar, bu Türkmenlerden Hatay'a göçenler olmuştur (Bademci, 2016: 231).

Hatay'daki Türkler, bağımsızlık mücadelesini sürdürmüşlerdir. 1936 yılında Suriye'deki Fransız mandasına yeni bir şekil vermek üzere hareket başlayınca bugünkü Hatay vilayetimizdeki Türkler, 1938 yılında Suriye'den ayrılarak müstakil bir cumhuriyet kurmuşlardır (Kafalı, 1973a: 36). Milletler Cemiyeti kararları doğrultusunda Ağustos 1938 tarihinde yapılan seçimler sonucunda Türkler, parlamentoda çoğunluğu oluşturmayı başarmışlardır. Daha sonra parlamento, 2 Eylül 1938'de bağımsızlığını ilan etmiş (Bilgin, 2018: 164); 29 Haziran 1939'da Hatay Millî Meclisi'nin anavatana katılma kararı alması ile bu vatan parçası Türkiye sınırları içine girmiştir (Kafalı, 1973a: 36).

Suriye sınırları içinde kalan Türkler büyük sıkıntılar çekmiştir. 1952-1967 yılları arasında Türkiye sınırının açılmasıyla Suriye'den Türkiye'ye çok sayıda Türkmen göç etmiştir. Bugün Yayladağı başta olmak üzere Antakya, İskenderun ve özellikle Kırıkhan'da binlerce Bayır-Bucaklı yaşamaktadır (Bademci, 2016: 230, 231).

2009 yılına gelindiğinde, Suriye'deki Türklerin sayısının 2 milyon civarında olduğu görülmektedir. Bunların bir milyona yakını Türkçe konuşmakta, bir o kadarı da Türkçeyi unutmuş fakat Türk kökenli olduğunu bilmektedir (Arslan Erol, 2009: 42).

Mart 2011'de başlatılan Suriye olayları ülkeyi kan gölüne çevirmiştir (Bademci, 2016: 11). Burada yaşayan içinde Türklerin de olduğu halk, başka ülkelere göç etmek zorunda bırakılmıştır. Suriye'den Türkiye'ye ilk sığınmacı grubu, 29 Nisan 2011 tarihinde Hatay'ın Yayladağı ilçesindeki Cilvegözü Sınır Kapısı yakınındaki tel örgüyü aşarak girmiş ve ardından sığınma talebinde bulunmuştur (Dilek, 2018: 62). Bu grup, ilk etapta sınıra

yakın noktalara kurulan çadır kentlere yerleştirilmiştir (Koyuncu, 2014: 13, 31).

Geçmişten bu yana Türklerin Suriye bölgesinde yaşayan halkla süregelen ekonomik, siyasi ve kültürel bağları bugün de devam etmektedir. Özellikle yaşanan son hadiselerde Türkiye, Suriye halkının ve orada yaşayan Türkmenlerin yanında olmuş ve onlara kapılarını açmıştır.

Osmaniye ve Suriyeliler

Osmaniye, Suriye sınırında olan Hatay'a komşu bir ilimizdir. Suriyeli sığınmacıların gelmesinden çok önce de bölge insanlarıyla kültürel ilişkiler söz konusudur. Suriye çölü ve Halep bölgesi konargöçer aşiretlerin kışlaklarıdır. Bu aşiretler yaz aylarında Anadolu'daki yaylaklara göçmüşlerdir. Suriye'de kışlayan bazı aşiretlerin zamanla Çukurova'da kışlamaya başladıkları ya da kalıcı olarak yerleştikleri görülmektedir (Doğaner, 2013: 25-43).

Suriye'de yaşanan iç savaş öncesinde, akraba ziyareti çerçevesinde Osmaniye'ye misafir olarak gelen Suriyeli Türkmenler vardır. Bunlar, 2011 yılındaki olaylar sonrasında Türkiye'ye sığındıklarında akrabalarının yanına gelmeyi tercih etmişlerdir. Bu tarihten sonra Osmaniye'ye çok sayıda Suriyeli gelmiş ya da devlet eliyle yerleştirilmiştir.

23 Ağustos 2012 tarihli bir haberde, Hatay'ın Reyhanlı ilçesinden Osmaniye'ye 540'ı Türkmen, 1.004'ü çeşitli etnik kökenden olmak üzere toplamda 1.544 Suriyeli sığınmacının geldiği, bunların il merkezinde bulunan öğrenci yurt ve pansiyonlarına yerleştirildiği; Suriyeli mülteciler için Osmaniye il merkezine bağlı Cevdetiye beldesindeki 249 dönümlük kamu arazisine çadır kent kurma çalışmalarının da hızla devam ettiği bilgisine yer verilmiştir (URL-1).

AFAD tarafından verilen bilgiye göre, 27 Aralık 2013 tarihi itibarıyla Osmaniye'deki kampta 9.098 kişi kalmaktadır (URL-2). 7 Mart 2014 tarihinde güncellenen UNHCR verilerine göre Osmaniye'deki kayıtlı Suriyeli mülteci sayısının kampta 9.280, kamp dışında 9.026 (toplam sayı 18.306) kişi olduğu görülmektedir (Bulut ve Sezgin, 2014). 11 Haziran 2020 tarihi itibarıyla Türkiye'deki Suriyeli sayısı 3 milyon 585 bin 198 kişidir. Onların olmadığı il yoktur. Bu tarihte, Osmaniye'deki Suriyeli nüfusu 49 bin 105 (il nüfusa oranı % 9.1) kişidir (URL-3).

1 Ekim 2020 tarihi itibarıyla Osmaniye'de 48.155 (Osmaniye'nin toplam nüfusu 538.759, il nüfusuyla karşılaştırma yüzdesi % 8.94) kayıtlı Suriyeli bulunmaktadır. Suriyelilerin Geçici Barınma Merkezlerine göre (5 ilde, 7 barınma merkezi bulunmaktadır.) dağılımına bakıldığında Osmaniye'nin Cevdetiye kasabasında 9.765 kişinin yaşadığı anlaşılmaktadır (URL-4).

Yukarıdaki verilerden hareketle, Osmaniye'deki Suriyeli sayısının çok kısa bir sürede hızla arttığı sonucuna ulaşabiliriz. 23 Ağustos 2012 tarihinde

1.544 kişi olan Osmaniye'deki Suriyeli nüfusu, 11 Haziran 2020 tarihinde yaklaşık 32 kat artarak 49 bin 105 kişiye ulaşmıştır. 11 Haziran 2020'den 1 Ekim 2020 tarihine kadarki süreçte Suriyelilerin sayısında yaklaşık olarak 1.000 kişilik azalma görülmektedir. Bunda şehirdeki Suriyelilerin başka yerlere göçmesinden çok Türk vatandaşlığına kabul edilmeleri etkili olmuştur.

Osmaniye'ye 10 km uzaklıkta bulunan Cevdetiye kasabasında kurulan kampta¹ ikamet eden Suriyelilerin yanı sıra il sınırları içerisindeki mahalle, kasaba ve köylerde yerli halk arasında ev kiralayıp kalanlara da rastlanmaktadır. Suriye'den gelenlere gerek doğrudan gerekse dernekler aracılığıyla çeşitli yardımlar ulaştırılmaktadır. Yerli halk evde kullanmadığı ya da değiştirmeyi düşündüğü ev eşyalarını, kıyafetlerini Suriyelilere vermektedir. Geldiklerinde hiçbir şeyi olmayan Suriyeliler, halktan sağladıkları eşyalarla evlerini kurabilmişlerdir. İnşaatlarda bekçilik yapanlara geçici de olsa baraka verilmiş, aileleriyle birlikte kalmaları sağlanmıştır. Ev kiralayan Suriyelilerin kalabalık bir nüfusa sahip oldukları, birkaç ailenin aynı evi paylaşabildikleri gözlemlenmektedir. Bunun yanında ekonomik durumu iyi olup ev satın alanlar da olmaktadır.

Cevdetiye'de bulunan kampın merkeze yakın oluşu kültürel etkileşimin daha canlı olmasını/kalmasını sağlamaktadır. Suriyeliler, dolmuşlarla düşük bir ücret ödeyerek yarım saatlik bir sürede Osmaniye merkeze gidip gelebilmektedirler. Kendilerine ait pikapları, otomobilleri, şarjlı bisikletleri ile de rahatlıkla ulaşım sağlayabilmektedirler.

Kampta kalmanın avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Kamp dışında kalanların kira, elektrik, su gibi giderleri ve çocuklarının eğitim harcamaları ek bir masraf oluşturmaktadır. Bunun yanında Türk vatandaşlığına geçenlerin kampta kalmalarına izin verilmemektedir.

Suriye'den sığınmacı olarak gelenlerin tamamı; etnik kökenleri, Suriye'nin hangi bölge ya da şehirden geldikleri, hangi dili konuştukları, ekonomik durumları, kişisel özellikleri bilinmediğinden Osmaniyeliler tarafından "Suriyeli" olarak adlandırılmıştır. Zamanla Suriyeli sığınmacıların etnik kökenleri, konuştukları dil ve diğer kültürel özellikleri konusunda daha detaylı bilgiler edinilmiştir.

Suriyelilerle Evlilikler

Yolcu (2014: 181-182), evliliği "karşıt cinslerden iki ya da daha fazla kişinin üremek ve dolayısıyla türün devamlılığını sağlamak, düzenli cinsel ilişkiler yaşamak, ekonomik ve sosyal bir birlik kurmak amacıyla aile kurumunu oluşturmak için adım atmalarına dönük yapılan bir sözleşme" olarak tanımlamaktadır.

---

¹ Suriyelilerin için oluşturulan bu yer; resmî kurumlar ve halk tarafından, taşıdığı özellikleri de dikkate alınarak "Geçici Barınma Merkezi, kamp, çadır kent, konteyner kent" gibi çeşitli şekillerde adlandırılmaktadır.

Evlilik; kız isteme, söz kesimi, tatlı yeme, nişan ve düğün olmak üzere belli aşamalardan oluşur. Bunlar içerisinde en önemlisi düğündür. Düğün yapılarak evlilik aşamaları tamamlanmış olur ve aile hayatına geçilir. Tezcan'a göre (2000: 35); düğünün amacı evlenen çiftleri çevreye ilan etmek, duyurmaktır. Çevre, evlilik olayında önemli bir etmendir. Evlilik, sadece bireysel bir olay olmayıp toplumu da ilgilendiren kültürel bir olgudur. Yolcu'nun ifadesiyle "Düğün, iki kişinin kaderlerini birleştirmeleri açısından bireysel davranışları, yeni bir hısımlık bağlantısının kurulması yönüyle aileler arası ilişkileri, iki tarafın akraba, dost, komşu çevrelerinin katılmasını yasa kıldığına göre de toplumsal gösterileri içine alır." (Yolcu, 2014: 253-254).

"Sosyal Entegrasyon Göstergeleri" arasında "farklı etnik gruplar arasında evlilik oranı" (Castles vd., 2002:131-132'den aktaran Unutulmaz, 2012: 145) da yer almaktadır. Aile ya da sülale, aşiret, etnik köken gibi daha geniş topluluklar arasında kız alıp verme "akraba olduk, aramızda problem yok" gibi anlamlara gelmektedir. Bu tür evliliklerden doğan çocuklar da "Dayı tarafım onlar benim." diyerek söz konusu topluluklar arasında kültür elçiliği görevini üstlenebilmektedir.

Yazılı ve görsel basında, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde yaşayan Türk vatandaşlarının Suriyelilerle evlilikleri daha çok olumsuz örneklerle gündeme getirilmiştir. Yapılan bir araştırmada "Özellikle Şanlıurfa, Gaziantep ve Kilis'te Suriyeli kadınlar ikinci eş olarak alınmakta, bu da bölgedeki aile yapısının zedelenmesine yol açmaktadır. Aile içi anlaşmazlıklar, kadına şiddet olayları ve boşanmalar hızla artmaktadır." (Dilek, 2018: 101) tespitlerine yer verilmiştir. Yine, "Dedesı yaşındaki erkeklere kuma olarak giden 13 yaşındaki kızlar" (Dilek, 2018: 20) olduğu ifade edilmiştir.

Suriye bölgesinde yaşayanlarla yapılan evlilikleri kültürel ilişkilerin kurulmasıyla birlikte başlatmak mümkündür. Söz konusu kültürel ilişkilerin boyutuna göre evliliklerde artış ya da azalışlar görülmüştür. Bu bağlamda, 1949 yılında Hatay'ın Yayladağı ilçesine bağlı Şenköy'de doğan Ali Bademci, "Çocukluğumuzda görülen Bayır-Bucak'tan gelen-gidenler, evlenmeler 1970'lerden sonra tamamen kesilmiştir." (Bademci, 2016: 232) bilgisini paylaşmaktadır. 2011 yılından sonra başlayan hızlı göç hareketiyle paralel olarak Suriyelilerle evliliklerde artış olmuştur. Suriye'den gelenlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri yerli halkla evlilik konusundaki tutumlarında belirleyici olmaktadır.

Suriyeliler öncelikli olarak ve genellikle kendi aralarında evlilik yapmaktadırlar. Özellikle ekonomik durumu iyi olanlar birbirlerinden kız almaktadır. Suriyeliler; zamanla yabancılığı üstlerinden atıp topluma entegre olmaları ve ekonomik olarak kalkınmaları ile birlikte kendi kendilerine yeter duruma gelmişlerdir.

Osmaniye'ye gelen Suriyeliler arasında Bayır-Bucak Türkmenleri de vardır. Bayır-Bucaklı Türkmenler genellikle kendi aralarında evlenirler.

Sünni Araplardan kız alınsa da onlara kız verilmez; çünkü kız giderse kızın Araplaşacağından korkulur ve kız gelirse Türkleşeceği için makbul sayılır. Mezhep kaidelerine ise her zaman uyulur. Bu Türkmenlerde tek eşliliğin yaygın olması, tamamının Sünni-Hanefi mezhebinden olmaları (Bademci, 2016: 234-236) yerli halkla evlilikleri kolaylaştırmıştır. Türkmenlerle aynı dili konuştuklarından, aynı kültürü paylaştıklarından tanışmalar, konuşmalar daha kolay olmaktadır. Humus, Lazkiye, Bayır-Bucak'tan gelen Türkmenlerle kolaylıkla iletişim kurulabilmekte, onlar hakkında bilgi sahibi olunabilmektedir.

Evliliklerde gerek erkek ve kadının gerekse ailelerinin aynı dili konuşmaları, bilmeleri avantaj sağlamaktadır. Aynı dili konuşmak kültürel birlikteliği göstermekte ve rahat bir iletişim imkânı sağlamaktadır. Taraflar, evlilik öncesinde görüşüp tanışma imkânı bulabilmekte; evlilik konusunda tereddüt ettikleri hususları birbirlerine sorabilmektedir.

Suriye'den gelen Türkmenlerde, Türkçeyi çok iyi konuşanlar olduğu gibi bu konuda yeterli olmayanlara da rastlanmaktadır. Türkiye'ye geldiklerinde Türkçe bilmeyenler zamanla öğrenmişlerdir. Az bilenler, yerli halkla iletişimin artmasına bağlı olarak Türkçelerini geliştirmişlerdir. Bunun yanında hangi etnik kökenden olursa olsun Suriyelilerin tamamının Arap alfabesini kullanmasından dolayı bilmedikleri bir alfabeye anlaşmaları zorlaşmış, Türkçelerini geliştirmeleri yavaşlamıştır. Yerli halk da alfabe farklılığından dolayı onlarla özellikle internet ortamında yazı aracılığıyla iletişim kuramamaktadır.

Suriyelilere Türkçe öğretmek için kamu kurumları (Üniversite, Milli Eğitim Müdürlüğü) ve dernekler aracılığıyla çeşitli kurslar düzenlenmiştir. Sığınmacıların geldiği ilk yıllarda onlara yönelik özel kurs ve okullar açılırken daha sonra bunların yanında, Suriyeli çocuklara devlet okullarında okuma fırsatı verilmesiyle onlar da yerli ailelerin çocuklarıyla aynı okul ve sınıfı paylaşabilmişlerdir. Böylelikle, Türkçeyi öğrenmeleri yerli halkla iletişimi geliştirecek, evlilikler de buna paralel olarak artacaktır.

Suriyelilerle evliliklerde en önemli problem tarafların öncesinde birbirlerini, aile durumlarını, kültürlerini yeterince tanımamalarıdır. Bu konuları ancak kendi anlattıkları ya da tercüman aracılığıyla anlayabildikleri kadarıyla bilmektedirler. Suriyeli bir kadın kendisiyle ilgili "Evlendim, ayrıldım. Kocam ve çocuklarım savaşta öldü." gibi duruma uygun ama gerçeğe uymayan ifadeler kullanabilmektedir. Erkek de kendisiyle ilgili yanlış ya da eksik bilgi verebilmektedir. Evlendikten sonra birbirleriyle ilgili gerçeklerin ortaya çıkması durumunda eşler arasında güven problemi yaşanmaktadır.

Dil farklılığından kaynaklı sorunlar, evlilik öncesinde olduğu gibi evlendikten sonra da devam etmektedir. Arapça konuşan bir kadınla evlenenler, onunla anlaşmakta zorlanmaktadır. Kadın; Türkçeyi çok az bildiğinden, kelimeleri doğru telaffuz edemediğinden eşi ve çevresiyle rahat

iletişim kuramamaktadır. Bu durumda taraflar her iki dili bilen birinden yardım isteyebilmektedir.

Suriyelilerden yasal işlemleri tamamlayıp Türk vatandaşlığına kabul edilenlerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Suriyelilerin tamamının Türk vatandaşlığına alınması konusu, zaman zaman ülke gündemine gelmektedir. Bu durumun gündemde olması bile onlarla evlilikleri artırmaktadır. Türk vatandaşlığı alınmasına paralel olarak yerli halkla evliliklerin daha da artması kaçınılmazdır.

Türk devletinin Suriyelilerle evliliklerde para desteğinde bulunduğu konusunda halk arasında bir söylenti yayılmıştır. Suriyelilerle evliliklerin gerisinde bu desteğin olduğu düşünülmüştür. Evlenen kişiler ise böyle bir yardım almadıklarını söylemektedir.

Suriyeli kadınların kültürel bir özellik olarak makyaj yapmaya, süslenmeye düşkün oluşu yerli halkın dikkatini çekmektedir. Suriyeli kadınlar düğünlerde süslenmeye daha çok önem vermektedir. Suriyeliler geldikten sonra makyaj malzemesi satışlarında artış yaşanmıştır. Bu durum kadın kuaförler ve makyaj malzemesi satan iş yeri sahiplerince de doğrulanmaktadır. Bu özellikleri onların daha bakımlı görünmelerini sağlamıştır.

Evli olan erkekler; eşi yaşlıysa, eşinin ciddi bir rahatsızlığı varsa ikinci eş arayışına girebilmektedir. Akrabaları, eşi ve çocukları bu duruma kolay kolay rıza göstermemektedir. Bu engeli aşsalar da yerli ailelerden kız almaları çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Hem yerli aileler hem de bu ailelerin kızları "kumalık" usulünü kabul etmemektedir. Bu durumda erkekler, Suriyelilerle evlenme yoluna gitmektedir. Erkeğin kuma olarak ikinci eş getirmesi ailesi ve çevresi tarafından kabul edilmediğinden erkek, ayrı bir ev açma yoluna gitmektedir. Aynı evde iki eşle birlikte yaşama şeklindeki geleneksel kuma uygulamasının değiştiği görülmektedir. Toplum bu şekildeki erkekleri "iki evli" olarak nitelendirmektedir.

Evlenme düşüncesinde olan yerli halktan dul (eşi ölen ya da eşinden ayrılan) erkekler, ilk başta Türk bir kadın aramaktadır. Sosyal güvencesi olan kadınlar, özellikle yaşlı ve maddi imkânı olmayan erkeklerle evlenmeyi kolay kabul etmemektedir. Kadına kocasından ya da babasından maaş kalabilmekte, dul ya da yaşlılık aylığı alabilmektedir. Çocuklarıyla birlikte yaşamakta, onların desteğiyle hayatını sürdürebilmektedir. Kadın; maaş aldığı, geçimini sürdürebildiği için akrabaları tarafından da evlenmesi konusunda teşvik ya da baskı görmemektedir. Kadın evlenmediğinde mirasa yeni ortak alınmamış olacak ve miras kendilerinde ya da yeğenlerinde kalacaktır. Çocuk sahibi dul kadınlar evlenmeleri durumunda ayrıldığı ya da ölen eşinin ailesiyle sorun yaşayabilecektir. Sosyal güvencesi olmayan kadınlar da erkeğin yaşını, maddi durumunu, sağlıklı olup olmadığını dikkate almaktadır. Türk vatandaşı olup dul, yetim aylığı ya da nafaka alanlar ise evlenmeleri hâlinde bu haklarını kaybedeceklerinden bu konuda çok istekli davranmamaktadır.

İlk evliğini Suriyeli bir kadınla yapan erkeklere de rastlanmaktadır. Bu erkekler kendi yaşına uygun, daha güzel bir kızla evlenebilmektedir. Erkeğin yaşı, fiziksel özellikleri, ekonomik durumu uygunsa Suriyeli bir kız almasını toplum şaşkınlıkla karşılayabilmekte ve “Hiç kız kalmamış gibi, Suriyeli almış.” (KK-5) gibi yorumlar yapabilmektedir.

Erkek; yaşadığı kültür ortamından, toplumsal baskıdan dolayı “kızı ya da torunu yaşındaki kadınla” evlenmeye çoğu zaman kalkışmamaktadır. Kız tarafı olan yerli aileler de benzer nedenlerle bu tür bir evliliğe izin vermemektedir. Suriyeliler ise ekonomik yönden zor durumdadır. Maddi birikimlerini ülkelerinde bırakıp Türkiye’ye sığınmak zorunda kalmışlardır. Düzenli bir gelirleri, maaşları yoktur. Çocuk sayıları fazladır. Dul kalan kadınlar kendilerinin ya da varsa çocuklarının barınma, beslenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır. Geleneklerinde olmasa da, istemeseler de kız çocuklarını okutamayıp evlenmelerine razı olabilmektedir (KK-4).

Erkekler, Türklere eş bulamayınca Suriyeli kadınlara yönelmektedir. Yaşlı erkekler genç bir Suriyeli kadınla evlenebilmektedir. Resmî nikâh yapmada eşler arasındaki yaş farkı, kızın reşit olması durumunda hukuki yönden sorun oluşturmamaktadır. Daha genç ve güzel olmaları, düğünde fazla masraf yapılmayacak olması eş olarak tercih edilmelerini sağlamaktadır. Erkek, evliliği sürdüremeyip eşinden ayrılmak durumunda kalsa bile bilinen bir aileyle kötü olmayacaktır. Suriyeli aileyi yerli halk tanımamaktadır. Suriyeli kadın ise içinde bulunduğu zor şartlardan dolayı evleneceği kişide zenginlik, meslek sahibi olma, köklü bir aileden gelme gibi özellikler aramamaktadır.

Kampta kalanlarla iletişime geçip kız arayanlar olabilmektedir. Kamp dışında yaşayanlarla komşuluk ilişkileri kurulmaktadır. Bayram ziyareti, yardım götürme gibi nedenlerle Suriyelilerin kaldıkları evlere gidilmekte evlilik çağında kızların ya da yaşı ilerlemiş dul kadınların olup olmadığı görülmektedir. Kız arayan aileler, doğrudan ya da bunları görüp tanıyan kişiler aracılığıyla evlenme isteklerini bildirmektedir.

Suriye’den gelen kadınlar Osmaniye’de bulunan eczanelerde, konfeksiyon mağazalarında, fıstık fabrikalarında, Kur’an kurslarında vd. çalışmaya başlamışlardır. Buralara gelen, buralarda çalışan Osmaniyeli kadınlar aracılığıyla kız arayan kişilerin irtibatı sağlanmaktadır. Damat adayı kızı görme, kızla konuşma fırsatı bulabilmektedir. Birbirleriyle tanıştıklarında evlilikler gerçekleşebilmektedir.

Yabancılarla evliliklerde iki dili de bilen yerli halktan ya da Suriyeli kişilerden evlilikte aracı olunması istenmektedir. Göçle gelen kişi, bir aracı vasıtasıyla görülmektedir. Bu tür evlilikte, görücü usulü evlilik söz konusudur. Aracı olan kişi, aynı zamanda tercümanlık görevini de yerine getirmektedir.

Suriyeli kadınlarla genellikle görücü usulü ile evlenilmektedir. Evlenecek kişiler tanıştırmakta, birbirlerini görmekte ve evlenmeye karar

vermektedirler. Damatla gelin arasındaki yaş farkının ilk eş olarak alınanlarda az, diğerlerinde daha fazla olduğu görülmektedir. Örnek bir olayda eşi ölen 72 yaşındaki erkek, 60 yaşındaki Suriyeli bir kadınla evlenmiştir. Erkeğin mirasçılığı; kadın çocuk istemez, istese de çocuk doğuramaz diye düşünmüşlerdir (KK-2). Bunun yanında evlilik yapılan yaşlı kadınların da sağlık problemleri olabilmekte ya da bu problemler evlendikten sonra ortaya çıkabilmektedir. Bu endişeyi taşıyan dul erkekler, hayatları daha da zorlaşacağından evliliği hiç düşünmemektedir.

Suriyelilerle evliliklerde nişan ve düğün gibi törenlerin yapılıp yapılmayacağı, yapılacaksa nasıl olacağı konusunda damat tarafının belirleyici olduğu görülmektedir. Kızın az sayıda da olsa tanıdıkları gelmekte, düğüne gelenlerin hemen hemen tamamını oğlan evi oluşturmaktadır. İlk evlilik yapanlar davullu ya da mevlitli düğün yapabilirken eşi ölen ya da eşinden ayrılan erkekler, ikinci evliliklerinde mevlitli düğün yapmaktadır. Bu durum Suriyeli eşe özel bir uygulama olmayıp bölgenin geleneksel kültüründe görülen bir husustur.

Kuma getiren erkekler, bu durumu toplumdan gizlemek için sadece dinî nikâh yapmaktadır. Tören yapılmadan, eş dost ve akrabalar davet edilmeden durum geçiştirilmektedir. Bu durumda kız isteme, söz kesme, tatlı yeme, nişan, düğün gibi evlilik aşamaları da yerine getirilmemektedir.

Suriyeli aileler, evlenecek kızlarının yaşını, güzelliğini, dul olup olmasını dikkate alarak belirledikleri bir başlık parası talep edebilmektedir. Başlık parası yerine/yanında altın takılmasını isteyebilmektedir. Evlilik gerçekleşmeden, daha nişanlılık döneminde takılan takılarla birlikte kaçanlar olmuştur. Evliliklerde bu durum düşünülerek ziynet eşyaları düğünde takılmaktadır.

İlk eş olarak evlenenlerde, genellikle gerekli işlemler tamamlanarak resmî nikâh yapılmaktadır. Dul erkeklerin dul kadınlarla evlenmelerinde ise çoğu zaman resmî nikâh yapılmakta, düğün yapılmamaktadır.

Resmî nikâh töreni sırasında evlenecek kadının Türkçe bilmesi şartı aranmaktadır. Türkçe bilmiyorsa noter belgeli tercüman bulundurulması istenmektedir. Bu resmî işlemde kurtulmak için evliliklerde Türkçe bilen Türkmen kadınlar tercih edilebilmektedir.

Suriyelilerin ilk başlarda kimlik kayıtlarının yapılamaması, ülkelerindeki karışıklıktan dolayı resmî evrak talep edememeleri evliliklerde resmî nikâh yapılmasını engellemiştir. Dilek'e göre (2018: 163), Suriyeli kadınların çoğunun pasaportu olmadığından evlilik için gerekli evraklar tamamlanamakta ve bu evlilikler Türkiye'de resmî nikâh kaydına geçmemektedir.

Resmî nikâh yapmayıp dinî nikâhla (imam nikâhıyla) evlenenlere bakıldığında alınan eşin ilk eş olmadığı görülmektedir. Resmî nikâh yapmamada; resmî işlemleri yerine getirememe, karşıdaki kişiye güvensizlik, onu mal varlığına ortak etmeme gibi nedenler görülmektedir.

Resmî nikâh, evlenen erkekten çok kadını güvenceye almaktadır. Bir sorunla karşılaşan erkek, resmî nikâh bağı olmadığından eşinden daha kolay ayrılabilir. Böylece, miras konusunda da problem yaşanmamış olacaktır. Dinî nikâhın resmî bir bağlayıcılığının olmadığını anlayan Suriyeliler, kız verirken resmî nikâh yapılmasını şart koşmaya başlamışlardır.

Resmî nikâh yapıldıktan üç yıl sonra kadın için vatandaşlık başvurusu yapılmaktadır. Aile birliğini sağlamak ya da korumak için bir Türk vatandaşı ile en az üç yıldan beri evli olan ve evliliği devam eden yabancılar, Türk vatandaşlığına geçmek için başvuru yapabilmektedir (Dilek, 2018: 150).

Dinî nikâhla ikinci eş alanlar ilk eşiyile, ilk eşinden olan çocuklarıyla sorunların doğmasına da neden olmaktadır. Önceki eş ve çocuklar ikinci evliliği kabullenememekte, küslükler ortaya çıkmaktadır.

Resmen evli olmasına rağmen dinî nikâhla ikinci eş olarak Suriyelilerle evlenen erkeklere rastlanabilmektedir. Bu tür evliliklerden çocuk sahibi olduğunda hukukî sorunlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Erkek; resmî bir zorlamaya, yaptırıma uğramadan kendi istediği kadar, istediği süre imam nikâhlı eşine ve çocuklarına destek olmaktadır.

Erkek, kadına göre daha yaşlı olduğundan normal şartlarda daha erken ölebilmektedir. Erkeğin emeklilik haklarından eşi ve çocukları da faydalanabilmektedir. Kadının resmî nikâhı varsa ve evlilikten çocuk sahibi de olmuşsa çocuğuna ve kendisine maaş bağlanmakta, ölen kocasının mirasına ortak olabilmektedir. Bu durumu bilen Suriyeli kadınlar evlenmeye daha kolay ikna olabilmektedir.

Resmî nikâhla evlenen Suriyeli kadın, ailede yer edinmeye çalışmaktadır. Kendisini kocasının ölen eşinin yerine koymakta, ona gösterilen ilgi ve saygının kendisine de gösterilmesini bekleyebilmektedir. Kadının; kocasına ve kocasının ailesine karşı tutumu, kabul görüp görmemesinde etkili olmaktadır. İyi ve güvenilir olduğuna kanaat getirilirse çoğu zaman çatışma yaşanmamaktadır. Erkeğin akrabaları, resmî nikâh varsa sorunla karşılaşılabilir evliliğin sonlandırılmasını istememektedir. Boşanma hem zor olacak hem de erkek başka bir evlilik yapmak isteyebilecektir.

Suriyeli ile evliliklerde çocuk sahibi olup olmama kritik öneme sahiptir. Çocuk olduğunda babasının mirasına ortak olmaktadır. Suriyeli kadının akrabaları; yeğenlerini görmek istemekte, dolayısıyla aileyle ilişkiler kurulmakta ya da kurulan ilişkiler pekiştirilmektedir. Resmî nikâhı olmasa bile, bir Türk'le evlenen Suriyeli kadın, çocuk sahibi olduktan sonra ailedeki yerini sağlamlaştırmaktadır. Örnek bir olayda, Suriyeli Arap bir kadın daha önceden yaptığı evlilikten çocukları olduğunu ancak yeni çocuk sahibi olduktan sonra söylemiş ve 20-25 yaşlarındaki çocuklarını yanına davet etmiştir. Onlara, eşiyile birlikte yaşadığı yerde iş kurmalarında da yardımcı olmuştur (KK-1).

Suriyeli gelinin ana dili Arapça ise çocuğu ile de Arapça konuşmakta çocuk da Türkçeyi tam öğrenmeden büyümekte, çevresiyle hatta babasıyla bile doğru ve kolay bir iletişim kuramamaktadır. Suriyeli kadının bu tutumu karşısında yaşadığı yerdeki insanlar tarafından “Bu kadın, çocuğunu da alır gider.” yorumları yapılmaktadır. Anne baba arasında ad verme konusunda ise her iki kültürde de kullanılan ortak isimler tercih edildiğinden herhangi bir anlaşmazlık yaşanmamaktadır.

Eşi ölen ve evlenmek isteyen yaşlı erkekler; yalnız kalmasın diye çocuklarının rızasını alarak, hatta onların desteğiyle resmî nikâhla kendinden yaşça daha küçük, dul kalmış Suriyelilerle evlenebilmektedir (Emül, 2016). Bu durumda Suriyeli kadınlar; bir eşten çok, bakıcı olarak görülmektedir. Evlenen erkek, varsa çocuklarına yük olmadan kendi hayatını sürdürebilmektedir.

Eşi ölüp Suriyeli kadın alan erkekler, ölen eşinin ailesinin rızasını almadan evlenmişse çoğu zaman onlarla da arası bozulabilmektedir. Sonuçta kendisinin olmasa da çocuklarının aile bağı sürmektedir.

Suriyelilerle mutlu bir evlilik sürdürenler yanında tarafların evlilikten beklediğini bulamaması da söz konusu olabilmektedir. Düğünde takılan altınlar, düğün sonrası kadından zorla alınabilmektedir. Erkeğin ahlaki durumunda ve kişilik özelliklerindeki gizlenen olumsuzluklar evlendikten sonra ortaya çıkmaktadır. Evlilik öncesinde tarafların kendileriyle ilgili gizledikleri eksik ya da yanlış bilgilerin evlendikten sonra ortaya çıkması evliliklerdeki en temel sorunu oluşturmaktadır. Bazen bu istenmeyen durumu, damat ve ailesi kabullenmek zorunda kalmaktadır. Bunun yanında kadının çocuklarının da olduğu, onların da eve geleceği duyulduğunda damat tarafının bu durumu kabul etmeyip evliliği sonlandırma yoluna gittiği görülmektedir.

Suriyeliler ilk geldiğinde yerleştikleri çadır kentten kız alanlar olmuştur. Bir süre sonra evlilik sürdürülemez kadınlar çadır kente bırakılmıştır. Suriyeliler, bu türden olumsuz olaylar üzerine yerli halktan ailelere kız vermemeye başlamışlardır. Yaşanan olumsuz tecrübe ve örnekler sonraki evlilikleri de azaltmıştır.

Suriyelilerle evliliklerde boşanma kararını çoğu zaman koca, dolayısıyla yerli halktan bir kişi verse de kadın da evliliği sonlandırabilmektedir. Tespit ettiğimiz örnek bir olayda 70-75 yaşlarındaki erkek, 50 yaşlarındaki Suriyeli bir kadınla evlenmiş, kadının kendisini bırakıp gitmesi üzerine başka bir Suriyeli ile tekrar evlenmiştir (KK-3).

Suriye’den gelenler çok eşliliğe razı olsalar bile boşanmayı istememektedir. Evliliklerde bazı sorunlar yaşansa da kadının boşanıp yeni bir hayat kurması istenen ya da tercih edilen bir durum değildir. Bununla birlikte evliliği sürdüremeyip eşinden ayrılmak zorunda kalan kadınlara da rastlanmaktadır.

Sonuç

Suriyeliler; yerli halkla evlilik bağıyla kurdukları akrabalık ilişkileriyle kendilerini daha güvende hissetmekte, yabancılik duygusunu nispeten gidermektedir. Suriyeli kadın evlilikle birlikte kendini, konumunu güvence altına almaktadır. Suriyeli ailelere, evlendirdikleri kızlarının sosyo-ekonomik olarak daha iyi durumda ve güvende olması ilk başta yeterli gelmektedir. Kızlarının evlenmesiyle aileden bir nüfus azaldığından geçimleri biraz daha kolaylaşacaktır.

Suriyelilerle evlilikler çoğu zaman kız alma yönünde olmaktadır. Araştırma sahasında Suriyelilere kız veren ailelere rastlanılmasa da söylem olarak bunun örnekleri olduğu ifade edilmiştir. Kız alma; kız vermeye göre daha üst bir öneme sahiptir. Sosyal statü açısından, ekonomik yönden güçlü ve üstün olmayı gösterir. Kız tarafı için de daha üst statüdeki bir aileye kızları gelin gittiği için övünme vesilesidir. Bu durum, kendilerinden daha alt statüdeki aileden kız alan erkek tarafının gücünü ve hoşgörüsünü göstermektedir.

Suriyelilerde doğum oranı fazladır. Çok çocuk sahibi olmaları, ekonomik durumlarının göreceli olarak daha düşük olması kız çocuklarını erken yaşlarda ya da yaş farkının çok olduğu biriyle evlendirme kararlarını olumlu yönde etkilemektedir. Doğumun kontrol altına alınması ve ekonomik kalkınmayla bu olumsuzluklar zamanla tersine dönebilecektir.

Türkçeyi öğrenme, Türk vatandaşlığına geçme, ekonomik kalkınma, çocuklarının diğer çocuklarla aynı okula gidip aynı sınıfı paylaşmaları, iş arkadaşlığı gibi durumlar yerli halkla iletişimi ve buna bağlı olarak evlilikleri artıracaktır. Suriyelilerin sosyo-ekonomik yönden gelişip kalkınmalarıyla yerli halktan kız alma yönündeki evlilikler daha sık görülecektir. Kapalı toplum yapısını sürdüren, yerli halkla kültürel etkileşim içerisine giremeyen Suriyelilerde ise kendi aralarında evlenmeler sürdürülecek, yerli halkla evlilik bağı kurmaları güçleşecektir.

Suriyelilerle uzun süreli ve sorunsuz evlilikler olmakla birlikte tarafların memnun olmadığı mutsuz evlilikler de yaşanmıştır. Bu konudaki tecrübelerin yakın çevrelerindeki insanlara aktarılması iki grubun birbirleriyle ilgili algılarının şekillenmesinde etkili olmaktadır. Önceki evliliklerin olumlu ya da olumsuz olması, sonraki evlilik kararlarında etkili olacaktır.

Yabancı ile evlenmenin yabancı ile evli kalmaya göre daha zor olduğu söylenebilir. Bu şekildeki evliliklerde eşler birbirini, kültürlerini çoğu zaman evlendikten sonra tanımakta, idrak etmekte; uyuşmaması durumunda sonu boşanmaya kadar giden çatışmalar yaşanabilmektedir. Boşanma ile birlikte miras, velayet gibi pek çok hukuki davalar açılacaktır. Özellikle resmî nikâh yapılmadan, ailenin rızası alınmadan kurulan evliliklerde bu tür olumsuz durumlar daha sık görülecektir.

Resmî nikâhın tek eşliliğin sürdürülmesinde önemli bir etken olduğu görülmektedir. Bir kişinin iki kişiyle eş zamanlı nikâhlı olması kanunlarla

yasaklanmıştır. Bu durum, aile bütünlüğünün korunması için son derece önemlidir.

Evlilik, kişinin hayatında önemli bir geçiş evresidir. Bunun aceleyle getirilerek, toplumdaki gizlenerek, çeşitli törenlerle çevreye ilan edilmeden yapılması; başka bir ifade ile geçiş dönemlerinin geçiştirilmesi bireyi ve toplumu sarsan istenmeyen sonuçlara yol açabilmektedir.

KAYNAKÇA

Yazılı Kaynaklar

- Arslan Erol, H. (2009). Suriye Colan (Golan) Türkmenleri ağzı. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 6 (4), 40-63.
- Atlioğlu, Y. (2018). Fransız manda yönetimi altında Suriye. *Suriye: Tarih, Siyaset, Dış Politika*, (Ed. H. Mustafa Eravcı), 45-65, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Bademci, A. (2016). *Suriye’de Türkmenler ve Bayır-Bucak*. İstanbul: Ötüken.
- Bilgin, M. S. (2018). Türkiye Suriye ilişkilerinin tarihsel arka planı (1918-2002). *Suriye: Tarih, Siyaset, Dış Politika*, (Ed. H. Mustafa Eravcı), 161-171, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Dilek, B. S. (2018). *Suriyeli göçü*. Ankara: Kripto.
- Doğaner, A. (2013). *Çukurova bölgesi konargöçerlerinde halk kültürü ve halk edebiyatı*. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Eravcı, H. M. (2018). Osmanlı’dan bağımsızlığa Suriye Nusayriliği. *Suriye: Tarih, Siyaset, Dış Politika*. (Ed. H. Mustafa Eravcı), 3-16, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Kafalı, M. (1973a). Suriye Türkleri I. *Töre Dergisi*, 21, 32-36.
- Kafalı, M. (1973b). Suriye Türkleri II. *Töre Dergisi*, 23, 23-30.
- Koyuncu, A. (2014). *Kentin yeni misafirleri Suriyeliler*. Konya: Çizgi.
- Tezcan, M. (2000). Türk evlenme ve düğün gelenekleri modeli. *Türk Ailesi Antropolojisi*, 35-47, Ankara: İmge.
- Umar, Ö. O. (2002). Suriye Türkleri. *Türkler*, XX, 594-602, Ankara: Yeni Türkiye.
- Unutulmaz, K. O. (2012). Gündemdeki kavram: ‘Çöçmen entegrasyonu’ Avrupa’daki gelişimi ve Britanya örneği. *Küreselleşme Çağında Göç, Kavramlar, Tartışmalar*. (Der. S. G. İhlamur Öner vd.), 135-159, İstanbul: İletişim.
- Yolcu, M. A. (2014). *Türk kültüründe evliliğe bağlı tabu ve kaçınmalar*. Konya: Kömen.

Elektronik Kaynaklar

- Bulut, M. N. - Sezgin, K. (2014). Türkiye’de bulunan Suriyeli mülteciler. IMPR - Uluslararası Ortadoğu Barış Araştırmaları Merkezi. (<https://docplayer.biz.tr/5021359-Turkiye-de-bulunan-suriyeli-multeciler.html>), (Erişim: 13.07.2020).
- Emül, İ. (2016). 77’lik damat 50 yaşındaki Suriyeli kadınla nikahlandı. *Kınık Gazetesi* (08.05.2016), <http://www.haberinortasi.com/gundem/77lik-damat-50-yasındaki-suriyeli-kadınla-nikahlandı-h6187.html> (Erişim: 12.10.2016).
- URL-1: <https://www.haberler.com/osmaniye-de-suriyeli-sayisi-bin-544-oldu-3885591-haberi/> (Erişim: 06.07.2020).

URL-2: <https://www.dunyabulteni.net/genel/il-il-turkiyedeki-suriyeli-gocmen-haritasi-h284795.html> (Erişim: 11.09.2020).

URL-3: <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> (Erişim: 06.07.2020).

URL-4: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> (Erişim: 07.10.2020).

Sözlü Kaynaklar

KK-1: O. İ., 1961, Osmaniye, Lise Mezunu, Emekli. (Görüşme: 12.06.2019).

KK-2: E. E., 1981, Osmaniye, Üniversite Mezunu, Memur. (Görüşme: 01.04.2019).

KK-3: M. B., 1974, Osmaniye, Lise Mezunu, Berber. (Görüşme: 22.10.2019).

KK-4: V. K., 1983, Hama, Üniversite Mezunu, Öğretmen. (Görüşme: 18.03.2019).

KK-5: Z. C., 1970, Düziçi, okuma yazması yok, ev hanımı. (Görüşme: 20.12.2019).

İyi Yayın Üzerine Kılavuzlar ve Yayın Etiği Komitesi'nin (COPE) Davranış Kuralları" çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir. / The following statements are included within the framework of "Guidelines on Good Publication and the Code of Conduct of the Publication Ethics Committee (COPE)":

İzinler ve Etik Kurul Belgesi/Permissions and Ethics Committee Certificate: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu. Karar Tarih ve Sayısı: 25.12.2020-E.35699/*Osmaniye Korkut Ata University Scientific Research and Publication Ethics Committee. Decision Date and Number: 25.12.2020-E.35699*

Çıkar Çatışması Beyanı/Declaration of Conflicting Interests: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın potansiyel bir çıkar çatışması yoktur. / *There is no potential conflict of interest for the author regarding the research, authorship or publication of this article.*